

Zápis z odborné diskuze k projektovému záměru individuálního projektu národního Transformace VOŠ

Účastníci: viz přiložená prezenční listina

Děkan fakulty informatiky a statistiky, VŠE v Praze doc. RNDr. Luboš Marek, CSc. Uvítal všechny přítomné a zahájil diskusi k projektovému záměru představením řečníků:

- prof. Ing. Richard Hindls, CSc. dr.h.c – rektor Vysoké školy ekonomické v Praze,
- doc. Ing. Jakub Fischer, Ph.D. – prorektor pro strategii, VŠE v Praze,
- prof. Ing. Jan Hálek, CSc. – hlavní odborný garant projektu IPn Reforma terciárního vzdělávání,
- Ing. Michal Karpíšek, MSc. – budoucí řešitel projektu IPn Transformace VOŠ,

Doc. Marek dále nastínil program diskuze.

Prof. Hindls uvítal účastníky a řekl pár slov o aktuálním stavu vysokého školství včetně projednávaného zákona o vysokých školách a kontextu vyšších odborných škol v rámci tohoto zákona.

Doc. Fischer z pozice prorektora pro strategii i člena Rady vysokých škol informoval o chystané reformě vysokého školství. Dále pak zdůraznil potřebu profesního vzdělávání, kterého se dá docílit integrací vyšších odborných škol do vysokého školství. VŠE má o téma projektu zájem i kvůli své dlouhodobé angažovanosti ve spolupráci s VOŠ a záměru zabývat se rolí a postavením profesně zaměřeného vysokoškolského vzdělávání jako jedné z možných cest rozvoje. Tento záměr VŠE statně deklarovala ve svém dlouhodobém záměru.

Prof. Hálek prezentoval současný stav zákona o vysokých školách, vypíchl pár zajímavostí, které jsou v návrhu zakotveny a nastínil harmonogram dalšího projednávání zákona. Dále pak se věnoval problematice zakotvení profesně zaměřeného vysokoškolského vzdělávání, bakalářského i krátkého cyklu – diplomových studijních programů, v rámci VŠ zákona.

Michal Karpíšek shrnul dosavadní vývoj a současný stav vyššího odborného vzdělávání. Pro zasazení do mezinárodního kontextu přiblížil celkovou situaci krátkých cyklů v Evropě. V českých podmínkách se jako řešení jeví rozdělení sektoru VOŠ na dva proudy – stabilizaci většiny VOŠ za víceméně stávajících podmínek a transformovat část vybraných VOŠ do vysokého školství s předpokladem jejich většinové integrace do vysokých škol. Ing. Karpíšek následně podrobně představil projektový záměr IPn Transformace VOŠ. Cílem projektu je navrhnout opatření na úrovni systému (legislativní, týkající se kvality, profilu a postavení profesně zaměřeného vysokoškolského vzdělávání, odpovídající tvůrčí činnosti...), projekt by se přitom měl věnovat oběma zmíněným proudům – transformaci i stabilizaci VOŠ. Projekt má rovněž vytvořit zázemí pro metodickou podporu rozvoje VOŠ v obou proudech. Podstatným cílem projektu je i vytvořit nástroje pro výběr VOŠ s potenciálem transformace a provést takový výběr na základě analýzy vnitřních i vnějších podmínek a návrhů plánu

transformace připravených jednotlivými VOŠ ve spolupráci s odpovídající VŠ. V neposlední řadě pak chce projekt podpořit pilotní transformaci vzorku 4 vybraných VOŠ a využít jejich zkušenosti a poznatků pro podporu a řízení procesu transformace na dalších školách. Jejich počet by přitom neměl být nijak vysoký, uvažuje se rámcově o cca 15 školách v celé republice. Jejich role však může být dalším významným krokem v rámci diverzifikace vysokého školství. Ing. Karpíšek rovněž upozornil, že celý proces vyžaduje mnohé průběžné konzultace a zapojení především krajů jako zřizovatelů veřejných VOŠ (a správců regionálního školství v případě ostatních škol), vysokých škol a zaměstnavatelů. Při této příležitosti konstatoval zájem ze strany některých krajských rvánu a omluvil zástupce Asociace krajů ČR pověřeného spoluprací při řešení rozvoje VOŠ.

Doc. Marek vysvětlit, proč právě Fakulta informatiky a statistiky VŠE by ráda byla fakulta, kde bude projekt řešen – nositel pilotního projektu transformace. V souvislosti s koncepcí fakulty je FIS právě jednou z mála fakult, která se zaměřuje a bude zaměřovat na profesní vzdělávání (viz dlouhodobý záměr FIS). Fakulta ostatně již nyní podniká některé přípravné kroky pro zakotvení tohoto typu vzdělávání do své struktury.

Diskuze

Komentář, otázka

Miloš Rathouský, Svaz průmyslu a dopravy ČR. Zaměstnavatelé tlačí na profilování VŠ studia do profesního vzdělávání, především u bakalářských programů a zavedení krátkých cyklů na úrovni 5 Národní soustavy kvalifikací, rozhodně vítají celkový záměr projektu. Není však zcela přesvědčen o zvoleném způsobu řešení rozvoje sektoru VOŠ cestou stabilizace a transformace a jejich oddělování. Jde o transformaci programovou, nikoli institucionální – komu bude moci být akreditace udělena? Navíc existuje několik možných variant, kterými se dá vydat:

- Transformace na programy na vysoké škole, zřízení/rozvoj některé fakulty;
- Společný bakalářský studijní program, jako je tomu často již nyní;
- Program VOV samostatně existující VOŠ s možným přesahem do vysokého školství;
- Stabilizovaný sektor VOŠ – s akreditací odpovídající VOV.

Projekt by měl věnovat vyváženě pozornost i VOŠ, které se z různých důvodů nevydají cestou transformace. Projekt má zvážit a navrhnout principy akreditace pro krátké profesní programy (120 ECTS). Odváží se VOŠ akreditovat program krátkého cyklu?

Odpověď

Michal Karpíšek vítá podporu ze strany SPD a bere připomínky. Možná málo zdůraznil, že projekt hodlá věnovat na systémové úrovni pozornost i problematice stabilizovaného sektoru VOŠ a návrhům na nezbytné změny. Ostatně v mnoha případech se problematika týká obou proudů, možná jen s různými důrazy a aspekty. Stejně tak metodická podpora a síť pro metodologické konzultace v otázkách rozvoje škol, kutikulárních záležitostí, organizace studia apod. je míněna na podporu obou proudů. Je možné, že vizuálně vzniká dojem výhradní podpory transformace a transformujících se škol kvůli náročnosti a rozsahu klíčových aktivit spojených s výběrem vhodných kandidátů a pilotním ověřováním. Karpíšek uznává, že je více cest rozvoje profesně zaměřeného terciárního vzdělávání – včetně těch naznačených panem Rathouským. Většina z nich ale znamená určité dílčí modifikace současného stavu, především v oblasti kurikula, příp. organizace studia. Výjimkou je právě proces transformace, kde dochází k zásadním změnám institucionálním, nejen

programovým. S takovýmto procesem není v ČR žádná relevantní zkušenost – možná s výjimkou zřízení veřejných vysokých škol neuniverzitního typu, které ostatně kdysi o podobnou podporu ze strany MŠMT usilovaly. Proto je podstatná část projektu věnována tomuto procesu, u něž nejsme zcela schopni předvídat, na jaké problémy a komplikace můžeme narazit. Přitom jde o proces, který může vnést novou dynamiku do úvah a kroků směřujících k diverzifikaci a profilaci vysokého školství. Navíc řešení, kdy by VOŠ mohly poskytovat bakalářské programy je značně nereálné, mechanismus spolupráce při poskytování společných Bc programů bude ohrožen jak ustaveními o zodpovědnosti vysokých škol za kvalitu na všech pracovištích a možných důsledcích pro „mateřskou“ vysokou školu, tak propadem demografické křivky. Nicméně stabilizaci a možným modelům bude v projektu věnována pozornost, spolupráce se zaměstnavateli je pro obsah rojektu zcela klíčová.

Komentář, otázka

Ladislav Jirků, emeritní rektor VŠP Jihlava. Shrnu některé zkušenosti se zřízením a rozvojem první veřejné neuniverzity v ČR a nastínil potřebu profesně zaměřeného vzdělávání, jeho role a profilace. V této souvislosti se dotázal, zda projekt a připravované návrhy po zakončení odborných praxí jakou součástí profesně zaměřeného vysokoškolského vzdělávání.

Odpověď

Michal Karpíšek – ano, počítá se s tím, odborné praxe jsou velmi důležitým a účinným nástrojem podpory zaměstnatelnosti absolventů.

Komentář, otázka

Věra Kmochová, VOŠ herecká Praha. V rámci OP PA jsou na VOŠ podporovány projekty na přípravu a modifikaci programů o 180 kreditech. Jak je možné, že zatímco tyto projekty počítají se 180 kredity, celý program transformace VOŠ (i stabilizace VOŠ) navrhuje 120 ECTS. Znamená to, že se připravované programy v praxi neuplatní? Jak je to možné, není to nevhodné využívání prostředků?

Odpověď

Michal Karpíšek. Netuší, jaké jsou podmínky a limity v rámci OP PA, nezná podrobnosti. Je ale pravděpodobné, že vypisované výzvy korespondují se současnými podmínkami pro vyšší odborné vzdělávání. Diskuze o možných změnách nemohli garanti OP PA předvídat. Navíc jak stabilizace, tak transformace jsou zatím v rovině záměru, případná legislativní a systémová opatření jsou buď diskutována nebo budou příslušné návrhy připraveny v rámci IPn Transformace VOŠ.

Jan Machytka, VOŠIS Praha 4. Podle deklarací záměrů v rámci stabilizace budou vzdělávací programy 2 až 3,5 leté, byť pro případné další studium se započte nejvýše 120 ECTS. Tím pádem není nejspíše ve využití výstupů projektů OP PA problém.

Komentář, otázka

Zdeněk Vršník, Hospodářská komora ČR. Přednesený projekt je oboustranně chvalitebná věc. Vyšší odborné školy mají vizi, kam se posunout. Pro vysoké školy je to inspirativní, vyšší odborné školy jim přinesou novou dimenzi pohledu na vzdělávání.

Praha, 30. června 2011